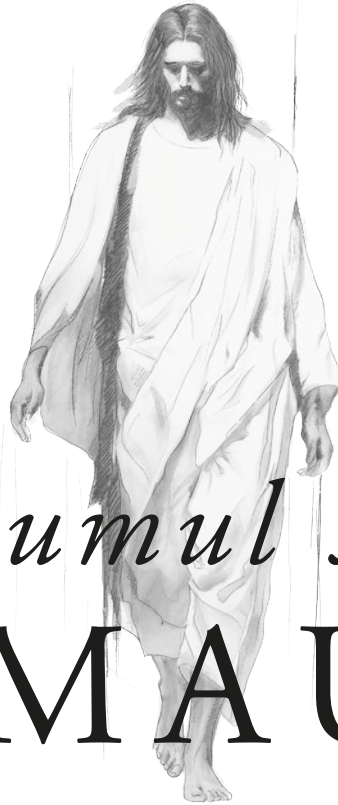

DRUMUL SPRE EMAUS

Christian Sălcianu (n. 1976) este fondatorul proiectului „Drumul spre Emaus. Biblia, într-un an”, destinat încurajării unui public larg să citească Biblia și să o exploreze prin întrebări curajoase. Absolvent al Liceului Militar din Alba Iulia (promoția 1995), este licențiat în teologie și litere (Universitatea din București, 2003) și absolvent a două programe de master – *MA in Religion* (Andrews University, 2011) și *MA in Leadership* (Andrews University, 2020). Are o experiență bogată în domeniul editorial. A fondat, în 2002, revista de cultură și spiritualitate creștină *Pro Logos*, pe care a și condus-o, ca redactor-șef, de-a lungul perioadei de apariție (2002–2006). A pus bazele editurii Advent (2006–2011), unde a publicat, între altele, bestsellerul *Studiul China* (ediția în limba română). A fost redactor și brand manager al revistei *Semnele timpului* (2009–2011), iar în perioada 2012–2016 a activat ca redactor-șef, traducător și redactor la Editura Viață și Sănătate, coordonând peste o sută de proiecte de carte, între care *Biblia de studiu Andrews* (ediția în limba română). A publicat articole de popularizare pe teme diverse, din perspectivă creștină, în revistele *Pro Logos*, *Semnele timpului*, *Curierul adventist* și *Reperete credinței* – în România – și în revistele *Messenger*, *Communicator* și *Focus* – în Marea Britanie. Începând din anul 2016 slujește ca pastor al Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea, întâi ca stagiari, în Belgia, iar apoi în Irlanda, fiind hirotonit în anul 2019. Din 2022 este director al școlii biblice prin corespondență Adventist Discovery Centre (UK & Ireland), poziție din care răspunde la întrebări despre Biblie, religie și credință ale persoanelor interesate și, totodată, se implică în realizarea de materiale de popularizare a culturii și principiilor creștine. Este căsătorit cu Claudia și tatăl lui Iris.

52 de interviuri
BIBLIA, ÎNTR-UN AN

Drumul spre
EMAU S

CHRISTIAN SĂLCIANU

evs
editura viață și sănătate

Pantelimon 2024

© 2024 – Editura Viață și Sănătate
Toate drepturile rezervate.

Textele biblice din cartea aceasta, acolo unde nu se menționează o altă traducere, sunt din *Biblia sau Sfânta Scriptură*, traducerea Dumitru Cornilescu, Asociația Biblică Română „Casa Bibliei”, 2010.

Punctele de vedere exprimate în cartea aceasta nu reprezintă poziția oficială a vreunei instituții sau organizații creștine. Responsabilitatea asupra conținutului cărții le revine participanților la proiect.

Redactare: Florin Bică
Corectură: Cristinel Sava
Tehnoredactare: Dragoș Gârea
Copertă: Dragoș Gârea

Cărțile Editurii Viață și Sănătate pot fi achiziționate prin rețeaua sa națională de librării
www.viatasisanatare.ro/librarii

Pentru comenzi prin poștă sau prin agenți de vânzare:
Editura Viață și Sănătate
Telefon: 021 323 00 20, 0740 10 10 34
Fax: 021 323 00 40
E-mail: comenzi@viatasisanatare.ro
Site: www.viatasisanatare.ro

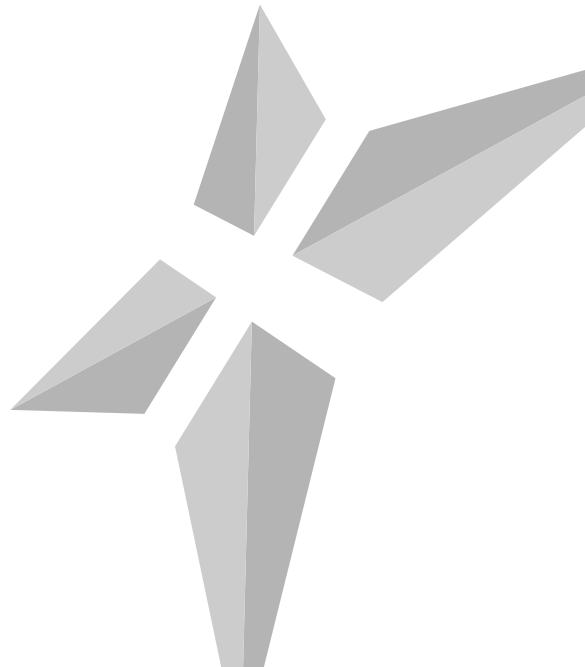
Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SĂLCIANU, CHRISTIAN

Drumul spre Emaus : 52 de interviuri : Biblia, într-un an /
Christian Sălcianu. - Pantelimon : Viață și sănătate, 2024

ISBN 978-606-087-469-0

„Cerul și pământul
vor trece, dar cuvintele
Mele nu vor trece.”

MATEI 24:35

CUPRINS

<i>PREFAȚĂ</i>	9
1. ECLESIASTUL • „Și anul care vine o să piară în uitare...”	12
2. MARCU • Evanghelia lui „îndată”	20
3. GENEZA • Roller-coaster de la bun început	28
4. PSALMII (I) • „Prin lumina Ta vedem lumina”	36
5. IOV • Război cu „sfinții”, pace cu Dumnezeu	44
6. CÂNTAREA CÂNTĂRILOR • Interzisă minorilor?	52
7. IONA, NAUM ȘI AMOS • Trei profeți mici, un Dumnezeu mare	60
8. FILIPENI • Desăvârșirea creștină, în lanțuri	68
9. EZECHIEL • Profetul văduvit de Dumnezeu	76
10. ESTERA • Orfana evreică ajunsă „Miss Medo-Persia”	84
11. OSEA • Chemat să iubească o desfrănată	92
12. EXODUL • Când Domnul luptă pentru poporul Său	100
13. PSALMII (II) • Ca un cerb setos de ape	108
14. MICA ȘI HABACUC • Neprihănitul trăiește prin credință	116
15. LUCA • Evanghelia oamenilor și a Fiului omului	124
16. FAPTELE APOSTOLILOR • Evanghelia generației următoare	134
17. 1 CORINTENI • Scrisă unor sfinți dezbinați	144
18. 2 CORINTENI • Mângâiere în suferințe	154
19. NUMERI • Cădelnița lui Core sau sulița lui Fineas?	162
20. PSALMII (IV) • Când ni se duc anii ca un sunet	170
21. 1 ȘI 2 PETRU, IUDA • În așteptarea venirii Lui...	178
22. PROVERBELE • Chemarea înțelepciunii	186
23. DEUTERONOMUL • A doua generație	194
24. PSALMII (V) • „În veac ține îndurarea Lui”	202
25. MATEI • Prin „vămile” unui evanghelist	210
26. IACOV • „Apropiati-vă de Dumnezeu!”	218

27. EFESENI • Taina lui Dumnezeu.	228
28. IOSUA • Cucerirea țării promise.	236
29. COLOSENI • Strămutați în Împărăția Fiului	242
30. JUDECĂTORII ȘI RUT • ... când fiecare făcea ce voia.	250
31. 1 SAMUEL • Profetul dă un împărat, chiar doi.	258
32. 2 SAMUEL • Puterea femeii în viața împăratului	266
33. 1 ÎMPĂRAȚI • Solomon și divizarea împărăției	274
34. 2 ÎMPĂRAȚI • Un popor ce nu-și ascultă prorocii	284
35. IEREMIA ȘI PLÂNGERILE LUI • Vremuri apocaliptice	292
36. 1 CRONICI • Înșirări de neamuri sau rămășița?	302
37. 2 CRONICI • „Dacă poporul Meu se va smeri...”	312
38. IOEL, OBADIA, MALEAHI ȘI ȚEFANIA • Cine stă în picioare în Ziua Domnului?	320
39. ISAIA • Pregătiți calea Domnului!	328
40. EZRA ȘI NEEMIA • La locul potrivit, la timpul potrivit	336
41. HAGAI ȘI ZAHARIA • În ziua începuturilor slabe	344
42. 1 ȘI 2 TIMOTEL, TIT ȘI FILIMON • Mentorul către discipoli	352
43. LEVITICUL • „Fiți sfinți, căci Eu sunt sfânt!”	360
44. PSALMII (III) • Dumnezeu vorbește de pace.	368
45. EVREI • „Astăzi, dacă auziți glasul Lui...”	376
46. DANIEL • Profetul preaiubit și scump	382
47. 1 ȘI 2 TESALONICENI • Cercetați toate lucrurile!	390
48. APOCALIPSA • Ceruri noi și un pământ nou	398
49. 1, 2 ȘI 3 IOAN • Dumnezeu este lumină	406
50. GALATENI • Lupta din sânul lui Avraam	414
51. ROMANI • Nădăjduind împotriva oricărei nădejdi	422
52. IOAN • Mereu surprinzătorul Isus	430

PREFAȚĂ

„Doamne, [...] la cine să ne ducem?
Tu ai cuvintele vieții veșnice.”

(*Ioan 6:68*)

Când am deschis Biblia pentru prima oară, nu știam nimic despre ea. Trei decenii mai târziu, încă o citesc. Cartea aceasta, sau, mai degrabă, Autorul ei, știe totul despre mine!

Uneori am devorat-o cu pasiune, din scoarță-n scoarță, chiar de două ori în șase luni; în alte ocazii am buchisit-o la pas, concentrându-mă pe cărți specifice, precum evangheliile, cercetând viața lui Isus. Răsfoind-o înainte și înapoi, tipărită, online sau audio, uneori m-am luptat și m-am luminat în cărțile profetice *Daniel* și *Apocalipsa*, iar alteori am dialogat în prelungiri cu perspectivele apostolului Pavel. Întotdeauna am descoperit ceva nou.

Într-un decembrie târziu (2022), am fost inspirat să pornesc un proiect

public de citire a Bibliei. *Altfel*. „Cum adică altfel?”, vei zice. Altfel decât se face în mod obișnuit, bisericesc. M-am gândit să împărtășesc și cu alții felul meu de a o citi – nu ca o normă, nu într-un stil mecanic, ci, mai degrabă, natural, inovator și relevant. (Și ce ocazie mai bună decât o *New Year resolution*?)

Așadar, pe parcursul anului următor, am citit Biblia într-un ritm accesibil de o carte biblică pe săptămână (uneori, mai multe din cele mai scurte). Și mi-am imaginat, alături de mulți prieteni, că suntem pe drumul spre Emaus. Drumul acela prăfuit unde, din senin, apare Unul – „singurul străin” din Ierusalim (Luca 24:18) – care ne pune *altfel* de întrebări pe aceleași texte, făcând

să ardă inima în noi când ne deschide Scripturile.

În fiecare weekend am publicat pe site-ul *drumulspremaus.ro* câte un interviu – cincizeci și două de toate – acoperind integral cele șaizeci și șase de cărți biblice. Întrebările puse – nu mai puțin de *o mie!* – ne-au dus pe cărări nebătătorite, luându-ne prin surprindere și întrecându-se în vrednicie cu răspunsurile. Iar atunci când primele materiale publicate online au fost urmărite deja de peste o mie de cititori, am înțeles că trebuie să le facem rost de o copertă cartonată.

Volumul pe care-l ții în mână este deci versiunea tipărită a proiectului online „Biblia, într-un an”. Purtând titlul *Drumul spre Emaus*, este pur și simplu o călătorie alături de Cuvânt, poate „arătat într-alt chip” (Marcu 16:12). Ești deopotrivă invitat, dar nu ca participant pasiv, consumator al „deșteptăciunilor” altora, ci să-ți pui singur aceleași întrebări, venind cu propriile răspunsuri.

Mulțumesc unei echipe extraordinare care a făcut ca proiectul acesta să fie *nesubiectiv*: cincizeci de invitați (din-

tre care nouă *invitate*), majoritatea din România, dar și din diaspora (Franța, Anglia, Mexic, Canada, Italia, Elveția, Belgia și Irlanda), cu doar câteva excepții, cei mai mulți în floarea vârstei (oricum, mai tineri decât mine), unii pastori sau profesori, alții fără o instruire teologică, dar cu toții sinceri și pasionați cercetători de Scripturi.

Corectura de literă a cărții a fost realizată de Cristinel Sava, tehnoredactarea și grafica poartă semnătura lui Dragoș Gărea, iar ultimul cuvânt (da, peste al meu) îi aparține lui Florin Bică, redactorul și colaboratorul principal al proiectului. Le mulțumesc, de asemenea, lui Florin Matei pentru emisiunile la Speranța TV, lui Adrian Neagu pentru publicarea volumului la Editura Viață și Sănătate și lui Stelică Blăjan, de la Fileomera Premium, pentru un teanc de altfel de foi.

„Călătorului îi șade bine cu drumul...” Vă mulțumim vouă, tuturor cititorilor, pentru că ne sunteți alături pe „Drumul spre Emaus”!

Christian Sălcianu

1

ECLESIASTUL

„Și anul care vine o să piară în uitare...”

Florin Bică este primul pe care l-am contactat și care s-a alăturat proiectului „Biblia, într-un an”. Poate că l-ați văzut ca invitat în seriile de emisiuni „Călătoria creștinului” și „Tentații și revelații” de la Speranța TV.

De mai bine de un deceniu este redactor, traducător și autor de cărți pentru copii la Editura Viață și Sănătate. Îi place să exploreze idei noi. Când vine vorba de Biblie, credință și

biserică, pune și întrebări pe care alții le-ar evita. Deopotrivă răspunde întrebărilor incomode. Omul potrivit, așadar, cu care să discut despre *Eclesiastul*.

Florin, cum să începi anul citind... Ecclesiastul? I-auzi: „Totul este deșertăciune și goană după vânt.” N-ar fi fost mai bine să pornim la drum cu altceva?

Când m-ai provocat să răspund la întrebări despre *Ecclesiastul*, mi-am propus să recitesc cartea în două traduceri diferite, niciuna a lui Cornilescu. Aceasta ne este atât de familiară, încât e greu ca textul să ne mai surprindă cu idei și nuanțe *neofilite*. Așa că am citit versiunea din *NTR* (*Noua traducere românească*) și traducerea filologului Petru Creția, publicată de Humanitas cu ani în urmă.

Poate că pentru unii va suna ca de pe altă planetă versetul 11 al primului capitol în traducerea lui Creția, care zice: „... atâta doar că din vechime nu rămâne nici o amintire, *întocmai cum și anul care vine o să piară în uitare.*”

Compară cu D. Cornilescu, și vei vedea cum o traducere diferită ne lărgește orizontul, nuanțând!

Putem citi *Ecclesiastul* oricând – în ianuarie, în iunie sau în decembrie –, dar o lectură timpurie a acestei cărți, la început de an, ne poate ajuta să cântărim mai atent viitorul imediat, planurile pe care ni le facem pentru următoarele douăsprezece luni. După ce rutina ne va lecui de „rezoluții” mărețe, în ce ne vom investi timpul, energia și resursele? Anticiparea faptului că noul an „o să piară

[și el] în uitare” – când, iată, pentru noi abia dacă a luat startul – ar trebui să ne conducă spre o trăire mai echilibrată, spre decizii mai bine cumpănite.

Solomon scrie plăcut, dar și controversat, aparent în răspăr cu realitatea sau chiar cu alte pasaje ale Scripturii. Pentru că tot amintea de nuanțare, uite trei idei pe care le simt că ar trebui nuanțate. Alege una! (1) Nu e nimic nou sub soare. (2) Aceeași soartă au toți, și înțeleptul, și nebunul. (3) „Nu fi prea neprihănit!”

Ecclesiastul este o carte plină de afirmații care merită sucite pe toate părțile. Cele selectate de tine se numără cu ușurință printre ele. Adevărul e că această carte rămâne chiar și azi o piatră colțuroasă din canonul biblic, pe care unii încearcă în fel și chip să o tot *salveze*. Nu este nevoie, deoarece Dumnezeu a așezat-o providențial acolo unde se află nu pentru a ne poticni în ea, ci pentru a ne fi de folos.

Ar trebui să învățăm să citim *Ecclesiastul* altfel – nu căutând explicații (teo)logice pentru fiecare verset, nu identificând câte versete se potrivesc cu restul Scripturilor, nici numărând de câte ori e menționat numele lui Dumnezeu sau refuzând evidența că aici sunt gândurile unui om, ci, mai degrabă, întrebându-ne onest în ce măsură frământările bătrânului Solomon sunt și

ale noastre. Revenind la ideile menționate de tine, hai să mă opresc la a doua – „aceeași soartă au toți”!

Ți-l amintești pe Christopher Hitchens... Marele nou-ateu care tuna și fulgera contra creștinismului. E mort de mai bine de un deceniu. Recent s-a prăpădit și Papa Benedict al XVI-lea. La final de an sunt publicate liste cu cei de care „ne-am despărțit”. Probabil că fiecare avem câteva nume în minte din 2022; de la Pelé la regina Angliei, atei, lideri bisericești, celebriți și anonimi în tranșee – toți mor. Toți murim. *Eclesiastul* nu vorbește despre soarta veșnică în 9:2,3. El are în vedere cimitirele de aici, de pe pământ, în care, vrem-nu vrem, ajungem toți, înțelepți sau țičniți. Înțelepciunea nu ne poate salva de soarta asta, și nici știința, fiindcă până și înțelepții rămân, în esență, niște bieți păcătoși, primind aceeași plată a păcatului (Romani 6:23) pe care o primesc toți.

Eclesiastul e ca o pendulă de care eu, cititorul, stau agățat și mă trezesc când la stânga, când la dreapta. Citești în capitolul 2:2 că râsul „este o nebunie”, dar în 3:4 găsești că este un timp potrivit „pentru a râde”. Contradicție? Nicidecum! Viața e complexă. Poți întâlni ambele situații.

Dificultatea vine din faptul că noi așteptăm ca orice text scris în Biblie să aibă valoare de adevăr, dar poate că Dumnezeu tocmai de asta ne-a lăsat

Eclesiastul în biblioteca Sa: să pricepem că nu așteaptă să trăim după dictare, ci ca agenți morali liberi.

Eclesiastul ne provoacă să găsim *echilibrul*. Când citești cartea asta, chiar și dacă nu găsești opusul unei afirmații din paginile ei, imaginează-ți-l! Și întrebă-te dacă nu cumva ambele situații se regăsesc în realitate. Pentru că asta face, într-un fel, Solomon – o radiografie a lumii, cu toate contradicțiile ei. Cum adică să nu fie *prea drept*? Sau *prea neprihănit*?

„Sub soare”, oricum, tentativele de a atinge perfecțiunea prin eforturi sifrice și scrâșnit din dinți sfârșesc inevitabil prin a ne mutila sufletește, transformându-ne în caricaturi.

A fost Solomon un fiu risipitor sau este, prin excelență, „fiul risipitor” (2:10,11)?

A fost unul dintre numeroșii fii risipitori din lumea asta largă și plină de tentații. Spre deosebire de risipitorul din celebra pildă, care a cheltuit banii moșteniți înainte de vreme de la tatăl său, Solomon a risipit ceva mai de preț – înțelepciunea –, trăind o viață care l-a îndepărtat de Dumnezeu. Iată deci că nici măcar înțelepciunea nu-ți oferă o garanție.

Solomon pare misogin (7:26). Știm că „a iubit multe femei” (1 Împărați 11:1) și că, „târât de iubire”, a ajuns

să se închine și altor dumnezei. Cum înțelegem observația lui despre femeie?

Solomon a fost un om al timpului său. Nu că asta ar fi o scuză, deoarece, de la el, așteptările (lui Dumnezeu) erau mai mari. Dar nici nu l-aș aduce la „tribunalul” #metoo. Prefer să-l evaluez ținând cont de circumstanțele lui istorice, politice, sociale și culturale – asta înainte de a căuta lecții pentru mine, cititorul din mileniul al III-lea.

Ar putea cineva să aibă o mie de neveste și de amante și să rămână echilibrat în felul cum tratează femeile? Nu cred. Probabil că femeile deveniseră pentru el obiecte de decor, hălci de carne de care se folosea sau pe care le abandona după bunul plac.

Întrebarea ta mi-a adus aminte de niște scandaluri în care a fost implicat Silvio Berlusconi, și el „trecut la odihnă” între timp. Puterea corupe. Cei de neatins ajung să creadă că pot atinge orice femeie. Mă întreb dacă, în 7:26, autorul se referă la femei în general sau la un anumit gen de femeie, aceea despre care mai citim din când în când și în *Proverbe*. Prefer să cred că-i vorba de a doua variantă.

În mai multe ocazii îl vedem pe Solomon dezamăgit („totul este deșertăciune”, începe la 1:2, încheie la 12:8), descourajat („am urât viața”, 2:17), poate chiar depresiv („mare deznădejde”, 2:20). Cum așa?

Cred că autorul duce lucrurile la extrem prin astfel de afirmații, dar îmi pare că e și un strop de tehnică scriitoricească la mijloc. Începe cu o afirmație bulversantă, captând atenția publicului cititor (să nu uităm că *Eclesiastul* nu e un jurnal personal, găsit în sertar după ce Solomon a dat ortul popii, ci o carte scrisă *pentru alții*, să fie citită), și încheie cu aceeași afirmație, dându-i cărții un caracter circular. Citind textul integral, observăm că, pe parcurs, autorul nuanțează diferitele idei. Cum am zis, vorbește despre bucurie în mai multe locuri. Uite o temă de gândire pentru cei ce vor citi interviul acesta: când anume a scris Solomon cartea *Eclesiastul* – în timp ce era în „mare deznădejde” sau *după* ce a depășit situația de criză profundă și și-a mai venit în fire spiritual, înțelegând că e de datoria lui să se teamă de Dumnezeu și să respecte poruncile Lui (12:13)?

Logica îmi spune că *Eclesiastul* a fost scrisă după momentele de înțelegere a vinovăției și de regret, așa că afirmațiile tari, șocante, reflectă mai degrabă o experiență *trecută*.

Cum este viitorul prezentat în cartea Eclesiastul? Uneori, Solomon spune că viitorul este... ce a mai fost, alteori, că e neștiut și nimeni nu poate spune ce va fi.

1. ***Câine viu sau leu mort (9:4)?***
Orice, viu să fie!
2. ***Mai bun începutul sau sfârșitul unui lucru (7:8)?***
Nu orice sfârșit e bun. Atenție la *celălalt* tâlhar de pe cruce!
3. ***Înainte era mai bine (7:10)! Really?***
Rămânem mereu nostalgici după tinerețea noastră.
4. ***Ce visează omul din mulțimea grijilor (5:3)?***
Bani.
5. ***Să nu te miri de nedreptăți (5:8)?***
Răul va reuși mereu să ne surprindă.
6. ***De ce se zice, la nunți, că al treilea e Dumnezeu (4:12)?***
Aplicație omiletică. Dintre cele OK.
7. ***Nu e altă fericire decât să mănânci și să bei (8:15)?***
Ba da, mai e și sexul.
8. ***De ce nu satură arginții (5:10)?***
Prostie omenească.
9. ***Unde e Satana în Eclesiastul?***
În goana după vânt.
10. ***Care-i fericirea lui Solomon?***
Că și-a venit în fire, că tot vorbeam dacă e fiu risipitor.

În *Eclesiastul* se insistă pe faptul că zilele sunt *fugare* (expresie din traducerea lui Creția), iar tristețea apăsătoare are drept cauză principală inevitabilitatea morții. Oamenii, animalele, înțelepții, nebunii – toți și toate intră sub spectrul morții. „Toți și toate au același capăt de cale: din țărână se nasc și în țărână se întorc” (traducerea lui Creția). Știu că unii caută prin *Eclesiastul* dovezi că sufletul nu e nemuritor, dar cred că pot găsi unele mai temeinice în alte cărți biblice. Când scrie despre cei morți că nu știu nimic, îmi pare că Solomon nu are vreun interes teologic sau dogmatic, ci mai degrabă vrea să evidențieze *acum*-ul și *aici*-ul. Măruntele bucurii ale vieții sunt disponibile cât timp ești (câine) viu.

În plus, nu putem face abstracție de faptul că Solomon se referă de câteva ori la judecata finală, când Dumnezeu ne va judeca pe toți după faptele noastre bune și rele. Așa se termină cartea și cred că este partea cea mai importantă a răspunsului la întrebarea ta.

Un an nou ne stă în față. Dacă citești 9:11, află că e loterie. Un verset mai sus (9:10), îmi zice: „Trage tare!” Care sfat e mai bun?

Îmbină-le și trage o concluzie din amândouă! Folosește la maximum timpul pe care ți-l dă Dumnezeu să fii viu și în putere, dar, când nu-ți iese un plan sau un proiect așa cum ai dorit sau ai sperat, nu te da de ceasul morții! N-or

să ne meargă niciodată toate strună, însă asta nu înseamnă că trebuie să ne blegim în abandon.

Dumnezeu apare în diferite ipostaze în cartea Ecclesiastul. Creator, judecător, proiectant al planurilor lumii etc. Care prezentare a lui Dumnezeu ți-a rezonat cel mai bine?

Îmi place mai mult acel Dumnezeu pe care Îl citesc *printre rânduri*. Autorul nu pare foarte atașat de Dumnezeu – Îi recunoaște suveranitatea și providența, îndeamnă la temere de El, dar nu-L cântă ca psalmiștii.

Totuși, faptul că Dumnezeu a permis ca aceste gânduri ale lui Solomon să devină publice mult dincolo de generația lui, inspirându-i pe oameni să le includă în canonul biblic, îmi arată un Dumnezeu deschis și dispus să discute cu omul *și altfel*. E același Dumnezeu pe care Iov L-a chestionat despre suferință, căruia Asaf I-a reproșat succesul corupților (Psalmul 73) și de la care Iaebeț a cerut așa, de la obraz, proprietăți și protecție (1 Cronici 4:9,10).

Ecclesiastul e dovada că El nu Se dă înapoi de la o discuție onestă despre dezamăgirea și disperările noastre, nici măcar atunci când I le aruncăm în cârcă.

Despre ce este Ecclesiastul, la urma urmei?

E despre *om în timp*. Cred că este una dintre temele importante ale căr-

ții sau, poate, chiar principala ei temă. Omul e ghețarul care ajunge o băltoacă. Oamenii trec prin lume și sunt uitați după o generație sau două. Asta e ceea ce-l roade pe autorul cărții *Ecclesiastul*. Citind-o, ai mai mereu senzația de spirală, de lucruri care se repetă ca-n vârtejul unei tornade infinite, însă mereu cu alți actori. *Ecclesiastul* este o carte despre *neveșnicia* omului.

Ecclesiastul nu este o culegere de zicături bune de pus pe semnele de carte ori ca mottouri în cărțile pe care le scriem, ci, dacă ne gândim la Biblie ca la o busolă, cartea lui Solomon e acul busolei, pendulând stânga-dreapta până când ne dumirește unde-i nordul și unde ne aflăm, ca să gândim serios încotro să ne îndreptăm.

Ai editat și ești coautor într-o carte despre Ecclesiastul, intitulată Confesiunea Înțeleptului. O recomand, că am pus și eu ceva la ea. Ce altă carte sau film ai vedea pe tema Ecclesiastului?

Provocatoare cerere! Nu-mi amintesc să fi văzut vreun film inspirat din *Ecclesiastul*, dar știu că, de-a lungul timpului, mi-au trecut prin mână cărți și am vizionat filme în care se cita din scrierea aceasta. Cu siguranță, *Ecclesiastul* e un reper la care mulți, creștini sau orice altceva, revin constant. De exemplu, de la Elie Wiesel ne-a rămas o carte intitulată *Toate fluviile curg în mare*. Ca

tematică, văd similitudini între *Eclesiastul* și cartea *De ce, Doamne? O radiografie a suferinței*, scrisă de C.S. Lewis tot așa, la bătrânețe. Îmi aduce aminte și de *Fahrenheit 451* – culmea, roman SF! –, iar versetul care zice: „Există câte un om singur-singurel, care nu are nici fi, nici frați și care se ostenește fără încetare, dar nu se satură de avere” (4:8, *NTR*) m-a făcut să mă opresc un pic și să mă-ntreb: „Nu cumva Dickens s-o fi inspirat de aici când l-a creat pe scârțarul Ebenezer Scrooge, antieroul cărții *Colind de Crăciun?*”

Pe drumul spre Emaus, Isus le-a arătat ucenicilor tot ce era în Scriptură „cu privire la El”. Le-ar fi putut deschide și Eclesiastul?

E o întrebare... ațâțătoare, mai ales că *Eclesiastul* e singura carte a Vechiului Testament din care nu s-a citat în Noul Testament. Știm că Isus era original și

surprinzător. Oricât m-aș strădui, n-aș putea să mă apropiu nici la distanță de secole de prospețimea și imprevizibilitatea perspectivelor Lui, de felul cum deschidea ochii altora când le spunea *ce stă scris*.

În fine, pentru că mi-ai ridicat mingea asta la fileu, citez (din *Eclesiastul NeTeRist*) un petic de verset: „... iar Dumnezeu va aduce înapoi ceea ce a trecut” (3:15). Oare l-am putea citi în cheia învierii? Ziceai de Emaus..., episod proxim învierii lui Hristos. Tocmai se deschiseseră câteva morminte. Niște (foști) răposaiți se arătaseră vii, în carne și oase, în cetate. Dumnezeu *îi adusese înapoi pe cei ce trecuseră*. Între speranțele creștine, aceasta e de căpătâi, nu?

Cum să citim Eclesiastul azi?

Dacă citim *Eclesiastul* ca și cum fiecare verset și fiecare afirmație ar fi ade-

văruri universale, la fel de adevărate ca textul care spune că, „la început, Dumnezeu a creat cerurile și pământul” (Geneza 1:1, *NTR*), riscăm să nu beneficiem prea mult de pe urma textului lui Solomon. *Ecclesiastul* e mai degrabă despre întrebări decât despre răspunsuri.

Hai să citim *Ecclesiastul* altfel decât bătătorind la nesfârșit vechile cărări! Sigur, nu neg că „funia împletită în trei nu este ruptă ușor” (4:12, *NTR*), însă cartea e despre mai mult decât ce ne sună bine sau în deplină armonie cu predispozițiile noastre teologice. S-o citim ca și cum am face lucrul ăsta prima oară! Dau un exemplu...

M-am întrebat uneori, ca mulți alții probabil, *cum de* trecem prin viață știind că, într-o zi, aceasta se va sfârși.

(Mi-am imaginat propriul craniu într-o cutie de sub pământ. *Brrr...*) Citind azi *Ecclesiastul*, am primit o parte din răspuns. E un verset pe care l-am mai citit, dar acum mi s-au lipit ochii de el: „Căci el [omul] nu se gândește prea mult la cât de trecătoare îi este viața, fiindcă Dumnezeu îi umple inima de bucurie” (5:20, *NTR*).

Așa se explică faptul că ne trăim scurta viață fără să ne gândim în exces – cel puțin în primele ei decenii – la inevitabilitatea morții. *Dumnezeu ne dă bucurie*. N-aș zice că avem toți parte de aceleași bucurii. Totuși, viața e un miracol pe care îl trăim indiferent de vârsta la care am ajuns. Și o facem cu ajutorul Lui. Cu binecuvântările oferite de El.

2

MARCU

Evanghelia lui „îndată”

Invitatul săptămânii este Agnos Herțeliu. Am învățat într-un program de *Master of Arts in Religion* la picioarele acelorași *gamalieli*. O vreme, am slujit în aceeași uniune a Bisericii (cea britanică), iar în scris am colaborat la publicația online *Mushtar.ro*. Agnos, asta e ce zic eu. Tu dar ce zici?

Am trăit o frumoasă experiență de slujire pastorală timp de zece ani, în prezent fiind expert în comunicare la Institutul Național de Statistică din București. Mă pasionează să le transmit oamenilor ceea

ce este relevant în plan spiritual și social. Îi slujesc pe cei din jur acolo unde îi întâlnesc – în familie, la serviciu, în biserică etc. – și oriunde sunt chemat să vestesc Evanghelia.

Suntem în a doua săptămână a anului și a proiectului „Biblia, într-un an”, la o altă carte a Scripturii. Avem un alt autor, pe Marcu, și un alt personaj principal – pe Isus. Ioan Botezătorul a spus despre El că este „mai puternic decât mine” (1:7), iar „oamenii erau uimiți de învățătura Lui, căci îi învăța ca unul care are putere, nu cum îi învățau cărturarii” (1:22). Cum s-a manifestat „puterea” lui Isus în contrast cu puterile de ieri și de azi?

Din postura de „Învățător”, spre deosebire de cărturari – învățătorii oficiali ai Legii și ai tradiției iudaice –, Isus a fost original și unic în „putere”, în autoritatea învățăturilor Sale. Original în sensul că, în contrast cu formalismul dogmatic, învățătura lui Isus oferea viitoare spirituală. Simțeați prospețimea mesajului Său... Unic în „putere” deoarece tot ceea ce transmitea El avea autoritate (nu greutate) în Sine, venind de la Dumnezeu. În calitatea Sa de „Învățător”, Isus făcea ca Scripturile să fie înțelese de toți.

Isus a fost și rămâne un lider care nu Se încadrează în tiparele jocurilor de putere. În capitolul 10, versetele 35 la 37, Iacov și Ioan, „fiii lui Zebedei”, cer cu tupeu ca Isus să împartă „puterea” cu ei în iminenta instaurare a împărăției mesianice.

Doritorilor de putere, Isus le zice: „Știți că cei priviți drept cărmuitori ai neamurilor domnesc peste ele și mai-marii lor le poruncesc cu stăpânire. Dar între voi să nu fie așa. Ci oricare va vrea să fie mare între voi să fie slujitorul vostru și oricare va vrea să fie cel dintâi între voi să fie robul tuturor. *Căci Fiul omului n-a venit să I se slujească, ci El să slujească și să-Și dea viața răscumpărare pentru mulți!*” (Marcu 10:42-45).

În *Marcu*, refrenul tuturor acțiunilor lui Isus este acest verset final, 45. Isus redefiniște conceptul de „putere” în termenii slujirii (*servant leadership*). Cel în poziție de putere este cel capabil să-i slujească pe alții.

„Unic în putere”, frumos spus! Și totuși, în capitolul 8:22-26 găsim vindecarea unui orb în două etape. Este unicat și chiar... ciudat. Simt că e ceva mai mult acolo, deoarece Isus nu face greșeli. N-a fost putere? N-a fost credință? Care crezi că e tâlcul experienței acesteia?

Abordarea grecească a *Evangheliei după Marcu* este puțin ciudată și aspră. Nu-i de mirare că, în primele secole ale bisericii, evanghelia aceasta era percepută ca fiind cea mai puțin importantă dintre toate cele patru. Marcu pune mult accent pe mirarea și surprinderea tuturor cu privire la acțiunile lui Isus.

E drept că, în alte ocazii de vindecare, Isus a vindecat fie printr-o singură atingere, fie rostind o poruncă. De ce a fost nevoie aici de *două interacțiuni* înainte ca vindecarea să se producă?

Poate că, luându-l de mână și scoțându-l din sat, Isus i-a *arătat* orbului că trebuie să învețe să vadă. După ce Isus i-a pus salivă pe ochi și a întrebat: „Vezi ceva?”, omul a răspuns: „Văd niște oameni, dar mi se par ca niște pomi care umblă” (*NTR*). Credința lui în Isus s-a întărit. Când, în cele din urmă, Isus și-a așezat mâinile pe ochii lui și a putut vedea clar, credința sa în Isus ca persoană și, mai ales, ca Mântuitor a fost completă.

Tipul acesta de vindecare a fost o lecție de dezvoltare a încrederii. Din episodul ăsta învăț că nu pot trăi pe contul credinței altora. Eu sunt cel care trebuie să învețe să creadă.

Vin cu trei propuneri. Poți să le zici speculații...

1. Marcu este un om care știe despre Isus, dar vine la credință abia după răstignirea lui Isus (ca vărul Barnaba). De zeci de ori notează cuvântul „îndată”. E o mărturisire tardivă a propriei întârzieri?

2. Marcu este tânărul bogat. De unde altfel ar ști să scrie atât de intim și unicat că Isus „l-a iubit” (10:21)?

3. Marcu este tânărul care merge după Isus și rămâne în pielea goa-

lă. Altminteri de ce ar fi menționat evanghelistul un detaliu neimportant pentru firul acțiunii, ba chiar jenant de-a binelea (14:51,52)?

Alege una dintre cele trei și arată-ne ce nu se vede la prima citire!

O aleg pe prima. Folosirea cuvântului „îndată” are o conotație specială pentru Marcu. Spre exemplu, cu toate că se referă la Isus ca fiind „Învățător”, totuși, în comparație cu ceilalți evangheliști, el surprinde foarte puțin învățăturile lui Isus și accentuează mai mult miracolele, *acțiunile* lui Isus. Deci o evanghelie a acțiunii (1:29,42; 2:12; 5:42).

Marcu este un autor prin excelență. De pildă, se folosește cu isusință de intercalări, de triade etc. În intercalare, începutul unei istorisiri este *îndată* întrerupt de o alta (ca în secvențele cinematografice), în cele din urmă revenindu-se la istorisirea inițială. Vezi istoria vindecării femeii cu o scurgere de sânge, intercalată în episodul învierii fiicei lui Iair (Marcu 5). Cele două întâmplări se interpretează reciproc.

Triadele sunt acele acțiuni în desfășurare care accentuează o anumită secvență prin folosirea unui simbol repetat. Spre exemplu, de trei ori Isus îi găsește pe ucenici dormind în Ghetsmani (14:37-41), iar Petru se leapădă de Isus tot de trei ori (14:66-71). Triadele au simbolistică specială deoarece

sunt corelate cu eșecurile/căderile, dar și cu reabilitările ucenicilor.

Dar de ce am despicat firul în patru? Pentru că, da, Marcu este capabil să mărturisească în ton de ironie fină că nu L-a urmat „îndată” pe Isus.

Mai târziu, Marcu va deveni un misionar hotărât (Faptele apostolilor 13:5; Coloseni 4:10; 2 Timotei 4:11; Filimon 1:24). El va fi primul care va scrie o evanghelie. Și va deveni plan-tator de biserici în Alexandria (Egipt), cea mai puternică metropolă a vremii.

Marcu a fost eliberat de *demonul tergiversării*.

Cititorul evangheliei lui Marcu simte că unele lucruri sunt spuse la prima mână. Măgărușul din 11:4 e legat „lângă o ușă, la cotitura drumului” (dovadă de martor ocular). Apostolul

Petru e descris ca unul care „și-a adus aminte” cutare vorbă sau „gândindu-se la acest lucru...” (14:72). De unde ar ști Marcu astfel de introspecții, dacă nu de la Petru? Îngerul învierii anunță reabilitarea lui Petru: „Duceți-vă de spuneți ucenicilor Lui și lui Petru...” (detaliu unicat, 16:7). Este Marcu scribul lui Petru? Este aceasta o posibilă evanghelie a lui Petru?

Marcu își scrie evanghelia primind informațiile de la apostolul Petru. Biblia confirmă legătura dintre cei doi în 1 Petru 5:13, unde Petru îl numește „Marcu, fiul meu”. Cel mai probabil, Petru l-a ajutat pe Marcu să creadă în Isus. Din acest punct de vedere putem spune că evenimentele sunt prezentate prin ochii unui martor ocular – unul care a fost chiar în mijlocul acțiunii

și/sau în spatelile cortinei. Detaliile puse cap la cap îmi spun că evanghelia lui Marcu este mai mult decât o simplă relatare. Este o experiență *personală*.

Voi dezvălui câteva conexiuni, într-o interpretare personală... Citesc Biblia pentru mine, nu?

În Ioan 12:20, o delegație grecească dorește să-L vadă pe Isus. Probabil că Marcu este printre cei care au făcut parte din delegație. De unde legătura cu Marcu? Isus le răspunde grecilor:

„Adevărat, adevărat vă spun că, dacă grăunțele de grâu care a căzut pe pământ nu moare, rămâne singur, dar, dacă moare, aduce mult rod. Cine își iubește viața o va pierde și cine își urăște viața în lumea aceasta o va păstra pentru viața veșnică. Dacă Îmi slujește cineva, să Mă urmeze și, unde sunt Eu, acolo va fi și slujitorul Meu. Dacă Îmi slujește cineva, Tatăl îl va cinsti” (Ioan 12:24-26).

E clar că, aici, Isus se adresează în mod direct și specific cuiva. Mă întrebai de presupusa amânare a lui Marcu în a-L urma pe Isus...

O altă întâmplare interesantă este neînțelegerea dintre Marcu și apostolul Pavel (Faptele apostolilor 13:13). Motivul neînțelegerii? Dacă te uiți atent, în 11:19 se amintește că unii „propovăduiau Cuvântul numai iudeilor”. Imediat, în versetul 20, se spune că „totuși printre ei au fost câțiva oameni (aceeași anonimitate ca în Ioan 12:20)

din Cipru și din Cirene care au venit în Antiohia, au vorbit și grecilor și le-au propovăduit Evanghelia Domnului Isus” (11:20).

Cred că Marcu este printre acei „câțiva”. Numele *Marcus* este corespondentul latin al grecescului *Markos* „apărare”, „apărător”. Pavel n-a devenit apostolul „neamurilor” peste noapte, dar mai târziu va declara: „Aici nu mai este nici grec, nici iudeu, nici tăiere împrejur, nici netăiere împrejur, nici barbar, nici scit, nici rob, nici slobod, ci Hristos este totul și în toți” (Coloseni 3:11; vezi și Galateni 3:28). După episodul Perga (Faptele apostolilor 13:13), Marcu și-a revenit și s-a relansat cu succes. Marcu avea să-l ajute din nou pe Pavel mai târziu (vezi 2 Timotei 4:11).

Detaliile din *Marcu*, luate împreună cu conexiunile amintite, spun prin și printre rânduri experiența *personală* a acceptării lui Isus după îndelungi șovăieli.

La această recentă recitare a evangheliei mi-au sărit în ochi, ca niciodată, mai multe afirmații-ciorchine despre puterea credinței. „Orice lucru veți cere...” (11:24), „nu te teme, crede numai” (5:36), „toate lucrurile sunt cu putință la Dumnezeu” (10:27; vezi și 14:36 – rostită de Isus în rugăciune). Rămâne paradoxală cea din 9:24 – „Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!” Înțeleg, dar explică-mi, că nu înțeleg!

Paradoxurile nu se pot explica. Cert este că Isus știe exact unde ne situăm în raport cu El. În ciuda puținei noastre credințe, dacă *tânjim* să obținem mai mult, Isus ne va călăuzi și ne va oferi argumentele necesare pentru a căpăta încredere în El.

Este necesar să-ți recunoști „necredința” – nevoia după Isus. Nu necredința este problema, ci rămânerea în necredință. Când vii la Isus înseamnă că vrei să cultivi o mentalitate a credinței.

Cititorului nu are cum să-i scape un gest aproape reflex al lui Isus de a le cere celor vindecați de El să NU spună ce face, cine este (Mesia) – leprosul vindecat (capitolul 1), demonii (1 și 3), Iair (5), grecoaica (7), gloatele (7 și 9), surdomutul (7), orbul (8), ucenicii (8 și 9) etc. Cum explici această „secretomanie mesianică”?

Simple... Isus a dorit să-și definească în propriii termeni caracterul mesianic. Nu în termenii altora.

În timp ce oamenii se așteptau la un Mesia care să-i înfrângă pe romani și să restabilească astfel suveranitatea Israelului de altădată, misiunea lui Isus era aceea de a suferi și de a muri ca jertfă de ispășire pentru păcatele întregii omeniri.

Isus a poruncit discreție până când avea să-i facă pe ucenicii Lui să înțeleagă adevăratul Său rol mesianic.

10X | Întrebări la foc automat

1. Poate Satana să-l scoată pe Satana (3:23)?

Nu. El nu pleacă de bunăvoie. El pleacă doar cu forța (Apocalipsa 12:9).

2. Ce e mai ușor să zici: „iartă-mă” sau „ridică-mă, să umblu” (2:9)? „Ridică-mă, să umblu!”

3. Ce nu îl spurcă pe om (7:14-23)?

Inima curată.

4. Sunt soiuri diferite de draci (9:29)?

Chiar și soiuri nedescoperite încă.

5. Ce poți pândi când mergi la biserică (3:2)?

Dacă predica are sau nu citate din E. G. White.

6. Cum ar suna azi chemarea către Levi: „Vino după Mine”?

„Vreau să te alături echipei.”

7. Dacă saducheii prind prima înviere, ce le vor zice fariseilor (12:23)?

„Soția ta îmi pare cunoscută.”

8. Dă-mi un exemplu de datină a oamenilor ce lasă deoparte porunca lui Dumnezeu (7:8,9)!

Dau trei: nu pui centura în mașină, folosești antiradar, „sfințești” Sabatul vorbind... nimicuri.

10X | Întrebări la foc automat

9. „Pescari de oameni” (1:17). Ce râme? Ce cârlige?

Fără momeală. Doar autenticitate.

10. Din final de Marcu, ce „șerpi” luăm azi în mână (16:18)?

Corectitudinea politică.

De la un punct încolo, Isus vrea „publicitate”, ca să zicem așa – intrare triumfală în Ierusalim, curățirea Templului, dialoguri deschise cu toate categoriile de învățători. Iar în fața autorităților (Caiafa/Biserică și Pilat/stat) răspunde deschis: „Da, Eu sunt Mesia, împăratul iudeilor!” (vezi 14:61,62 și 15:2). Ce să înțelegem din această răsturnare de situație?

Situațiile pe care le-ai amintit sunt singurele care-I fac „publicitate” în acord cu rolul Său. Cu alte cuvinte, sunt exact situațiile care intră în contrast cu ceea ce așteptau toți de la profilul lui Mesia.

Spre exemplu, intrarea în Ierusalim călare pe un măgăruș demonstrează simplitatea și modestia des nuanțate de Isus în cuvântările Sale. Înaintea lui Pilat este momentul de vârf al activității lui Isus. E momentul când toți aud *cine este El*. Merită ca episodul acesta să fie lecturat în paralel cu acela din Ioan 18:33-38, unde descoperim și cele două perspective total diferite asupra „puterii”.

În absolut fiecare capitol din Marcu am găsit una sau mai multe afirmații cu privire la identitatea lui Isus. Fără excepție, oameni, demoni, prieteni, dușmani, Tatăl din ceruri – fiecare a zis despre Isus că este ceva sau cineva. Care titlu/descriere ți-a rezonat cel mai bine cu acel Isus căruia I te închini tu?

Îmi place expresia și prezentarea Lui ca „Fiul omului”. Dacă evanghelistul Marcu a dorit să arate că Isus a fost cu adevărat Fiul lui Dumnezeu, tot la fel de mult a reușit și să arate că Isus a fost „om adevărat” (3:5; 6:3; 6:34; 11:15-17).

În finalul dialogului nostru, cui crezi că i-ar spune Isus azi: „Tu nu ești departe de împărăția lui Dumnezeu” (12:34)?

Oricărei persoane care pricepe și acceptă cine este Isus, în propriii Lui termeni.

